

VODIČ ZA KOLAČIĆE

namijenjen mikro, malim i srednjim poduzetnicima

Vodič za kolačiće (cookies)

NAMIJENJEN MIKRO, MALIM I SREDNJIM PODUZETNICIMA

Sadržaj

1.	Što su kolačići i koje su vrste kolačića?	2
2.	Zakonske odredbe vezano za prikupljanje i obradu osobnih podataka putem kolačića.....	3
3.	Kolačići za koje nije potrebna privola	6
4.	Privola za prikupljanje osobnih podataka putem kolačića	7
5.	Obavijest o obradi osobnih podataka putem kolačića	10

1. Što su kolačići i koje su vrste kolačića?

Kolačići (cookies) su male datoteke koje Internet preglednik (eng. Web Browser) pohranjuje na računalo, mobilni uređaj ili neki drugi uređaj kojim je korisnik posjetio neko Internet mjesto (eng. Web site). Pohranjuje ih po "nalogu" tog Internet mjesata, a za njegove daljnje potrebe. Te potrebe mogu biti različite i ovise o namjeni kolačića, pa tako npr. kolačići mogu prikupljati podatak koji je jezik posjetitelj odabrao za prikaz stranica kod višejezičnih mjesta, slijed posjećenih stranica kako bi korisnika mogao istim slijedom vraćati na stranice unatrag, popis artikala koje je korisnik ubacio u košaricu u Internet trgovini, do npr. IP adrese korisnika, korisničkog imena i lozinke korisnika, adrese elektroničke pošte, geolokacije korisnika, da li koristi računalo ili mobilni uređaj, koje sve stranice nekog Internet mjesata je posjećivao, itd.

Kolačići se dijele prema trajanju, prema izvoru kolačića i prema funkciji.

Prema trajanju kolačići mogu biti:

- ✓ **Stalni kolačići (spremljeni)** (eng Persistent Cookies) – to su kolačići koji ostaju na računalu ili uređaju kojim je posjećeno Internet mjesto nakon zatvaranja Internet preglednika. Pomoću njih Internet mjesta pohranjuju podatke, kao što su npr. ime za prijavu i lozinka, postavke jezika ili postavke o kolačićima tako da ih korisnik ne mora ponovno unositi prilikom svakog idućeg posjeta. Stalni kolačići mogu ostati na računalu ili uređaju kojim je posjećeno neko Internet mjesto daniма, mjesecima, čak i godinama.
- ✓ **Privremeni kolačići ili kolačići sesije** (eng. Session Cookies) – to su kolačići koji se uklanjaju s računala ili uređaja kojim je posjećeno Internet mjesto po zatvaranju Internet preglednika. Pomoću njih Internet mjesta pohranjuju privremene podatke, poput npr. posljednjih nekoliko stranica koje je korisnik otvorio na Internet mjestu koje posjećuje ili stavki u košarici za kupnju ukoliko je na Internet mjestu koje je specijalizirano za Internet prodaju.

Prema izvoru kolačići mogu biti:

- ✓ **Kolačići prve strane** (first party cookie) – to su kolačići koje pohranjuje izvorno Internet mjesto koje korisnik primarno posjećuje npr. Internet trgovina ukoliko kupuje putem Interneta.
- ✓ **Kolačići treće strane** (third party cookie) – to su kolačići koje pohranjuju druga Internet mjesta ili Internet usluge (eng. Web Services), a koja su dijelovi primarnog Internet mjesata kojeg korisnik primarno posjećuje. Obično ih druga Internet mjesta koriste za praćenje navika korisnika na primarnom Internet mjestu ili se mogu koristiti od strane Internet usluge za kvalitetno pružanje te usluge (npr. Internet mjesto za interakciju s korisnikom koristi tzv. Web Chat Internet uslugu koja za svoje potrebe pohranjuje identifikacijski broj korisnika kako bi usluga znala kome proslijediti koju poruku).

Prema funkciji postoji više vrsta kolačića, a najčešće su:

- ✓ **Tehnički/neophodni kolačići** – to su kolačići koji su nužni za samu funkcionalnost Internet mjesata kao i njezinih temeljnih svrha funkcioniranja kao što je npr. identifikator sesije trenutne posjete korisnika Internet mjestu ili sadržaj

košarice koju je korisnik "napunio" prilikom kupovine proizvoda putem Internet trgovine.

- ✓ **Funkcionalni kolačići** – to su kolačići koji omogućuju Internet mjestu pružanje poboljšane funkcionalnosti i personalizaciju kao npr. pamćenje jezika u kojem se prikazuje sadržaj stranica Internet mesta.
- ✓ **Statistički kolačići** – to su kolačići koji prikupljaju informacije o tome kako korisnici posjećuju Internet mjesto i Internet stranice (eng. Web Pages) tog mesta. Načelno se podaci prikupljaju u agregiranom obliku bez identificiranja samog korisnika.
- ✓ **Marketinški kolačići** – to su kolačići koji prikupljaju informacije o navikama i ponašanju korisnika na Internet mjestu u cilju objave personaliziranih oglasa.

Radi nesmetanog praćenja ostatka vodiča potrebno je pojasniti pojам terminalne opreme koji se koristi u europskom i hrvatskom zakonodavstvu vezano uz kolačiće. Terminalna oprema predstavlja bilo koji elektronički uređaj kao što su stolno računalo, prijenosno računalo, mobilni telefon, tablet računalo ili bilo koji uređaj koji se može spojiti na Internet, a ima mogućnost pohrane kolačića ili bilo koje druge metode ili tehnologije za pohranu podataka o korisniku.

Bitno je za napomenuti kako se na terminalnoj opremi osim putem kolačića osobni podaci o korisniku mogu prikupljati i na druge načine, a neki od najčešćih su objekti za lokalnu pohranu (eng. local storage objects)/flash kolačići (eng. Flash Cookies), duh kolačići (eng. ghost cookies), piksel označke (eng. pixel trackers), pribori za razvijanje programa (eng. software development kit - SDK), tehnologije temeljene na otisku prsta (eng. Fingerprinting technologies), kolačići za razmjenu putem socijalnih mreža (eng. Social content sharing cookies), itd.

Kako za kolačiće tako i za sve ostale načine prikupljanja osobnih podataka na terminalnoj opremi na razini Europske unije vrijede odredbe Direktive 2002/58/EC, odnosno njezine izmjene, Direktive 2009/136/EZ (u žargonu nazvanih Cookie Law), dok su njihove odredbe o prikupljanju podataka na terminalnoj opremi na razini Republike Hrvatske pretočene u Zakon o elektroničkim komunikacijama.

Stoga ukoliko u svojem poslovanju za pružanje ili reklamiranje usluga koristite Internet mesta ili programe instalirane na terminalnoj opremi korisnika, provjerite s njihovim proizvođačima da li se u njihovom radu koriste kolačići ili druge tehnologije za prikupljanje podataka o korisniku. Ukoliko se koriste potrebno je Internet mjesto i/ili programe uskladiti sa prethodno navedenim zakonskim odredbama. Iako će se radi jednostavnosti u dalnjem tekstu vodiča obrađivati kolačići, preporuke ovog vodiča vrijede i za ostale načine prikupljanja i obrade osobnih podataka na terminalnoj opremi korisnika.

2. Zakonske odredbe vezano za prikupljanje i obradu osobnih podataka putem kolačića

Korištenje kolačića je na razini Europske unije regulirano *Direktivom 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama)*, odnosno revidirane *Direktivom 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnim uslugama i pravima korisnika s obzirom na elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva o univerzalnim uslugama)*, *Direktive 2002/58/EZ o obradi osobnih podataka*

i zaštiti privatnosti u sektoru elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača.

Direktive su u pravni poredak Republike Hrvatske prenesene Zakonom o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14, 72/17), a konkretnе odredbe u čl. 100., st. 4. istog Zakona, gdje je navedeno da je *korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža za pohranu podataka ili za pristup već pohranjenim podacima u terminalnoj opremi preplatnika ili korisnika usluga dopušteno samo u slučaju kada je taj preplatnik ili korisnik usluga dao svoju privolu, nakon što je dobio jasnu i potpunu obavijest u skladu s posebnim propisima o zaštiti osobnih podataka, i to osobito o svrhami obrade podataka. Time se ne može spriječiti tehnička pohrana podataka ili pristup podacima isključivo u svrhu obavljanja prijenosa komunikacija putem elektroničke komunikacijske mreže, ili, ako je to nužno, radi pružanja usluga informacijskog društva na izričit zahtjev preplatnika ili korisnika usluga.*

Pojednostavljeno rečeno, instaliranje kolačića i čitanje već pohranjenih informacija o pojedincu na terminalnoj opremi smije se raditi samo uz njegovu privolu te prethodnu jasnu informaciju da će se podaci prikupljati i u koju svrhu, a u skladu sa propisima o zaštiti osobnih podataka. Od privole su izuzeti samo kolačići koji su tehnički neophodni za odvijanje komunikacije između korisnikove terminalne opreme i Internet mjesta koje posjećuje ili pružanje usluge na Internet mjestu na zahtjev korisnika.

Opća uredba o zaštiti podataka načelno propisuje:

- ✓ što su to osobni podaci,
- ✓ tko ih može zakonito obrađivati (prikljupati i koristiti),
- ✓ na koji način se osobni podaci smiju legalno obrađivati,
- ✓ koja su prava pojedinca čiji se osobni podaci obrađuju (ispitanika),
- ✓ koje su obveze onoga koji ih obrađuje za potrebe svog poslovanja (voditelj obrade),
- ✓ koje su obveze onoga tko ih obrađuje u ime drugog (izvršitelj obrade),
- ✓ tko je nadležan za nadzor provedbe Opće uredbe o zaštiti podataka.

Opća uredba o zaštiti podataka definira da su osobni podaci svi podaci koji se odnose na pojedinca čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi ("ispitanik"); pojedinac čiji se identitet može utvrditi jest osoba koja se može identificirati izravno ili neizravno, osobito uz pomoć identifikatora kao što su ime, identifikacijski broj, podaci o lokaciji, mrežni identifikator ili uz pomoć jednog ili više čimbenika svojstvenih za fizički, fiziološki, genetski, mentalni, ekonomski, kulturni ili socijalni identitet tog pojedinca. Dakle, svi podaci pomoću kojih se može identificirati pojedinac/osoba, bilo kao samostalni podaci (izravno) ili povezani s drugim podacima (neizravno), predstavljaju osobne podatke.

Nadalje, Opća uredba o zaštiti podataka definira i posebnu kategoriju osobnih podataka, a to su podaci koji otkrivaju rasno ili etničko podrijetlo, politička mišljenja, vjerska ili filozofska uvjerenja ili članstvo u sindikatu, genetski podaci, biometrijski podaci u svrhu jedinstvene identifikacije pojedinca, podaci koji se odnose na zdravlje ili podaci o spolnom životu ili seksualnoj orijentaciji pojedinca. Takvi podaci se ne smiju obrađivati osim ako je ispunjeno jedno od sljedećeg (uz postojanje pravnog temelja iz članka 6. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka):

- ✓ ispitanik je dao izričitu privolu za obradu tih osobnih podataka za jednu ili više određenih svrha;

- ✓ obrada je nužna za potrebe izvršavanja obveza i ostvarivanja posebnih prava poslovnog subjekta ili ispitanika u području radnog prava i prava o socijalnoj sigurnosti te socijalnoj zaštiti;
- ✓ obrada je nužna za zaštitu životno važnih interesa ispitanika ili drugog pojedinca ako ispitanik fizički ili pravno nije u mogućnosti dati privolu;
- ✓ obrada se provodi u sklopu legitimnih aktivnosti s odgovarajućim zaštitnim mjerama zaklade, udruženja ili drugog neprofitnog tijela s političkim, filozofskim, vjerskim ili sindikalnim ciljem te pod uvjetom da se obrada odnosi samo na članove ili bivše članove tijela ili na osobe koje imaju redovan kontakt s njom u vezi s njezinim svrhama i da osobni podaci nisu priopćeni nikome izvan tog tijela bez privole ispitanika;
- ✓ obrada se odnosi na osobne podatke za koje je očito da ih je objavio ispitanik;
- ✓ obrada je nužna za uspostavu, ostvarivanje ili obranu pravnih zahtjeva ili kad god sudovi djeluju u sudbenom svojstvu;
- ✓ obrada je nužna za potrebe značajnog javnog interesa koje je razmjerno željenom cilju te kojim se poštuje bit prava na zaštitu podataka i osiguravaju prikladne i posebne mjere za zaštitu temeljnih prava i interesa ispitanika;
- ✓ obrada je nužna u svrhu preventivne medicine ili medicine rada radi procjene radne sposobnosti zaposlenika, medicinske dijagnoze, pružanja zdravstvene ili socijalne skrbi ili tretmana ili upravljanja zdravstvenim ili socijalnim sustavima i uslugama;
- ✓ obrada je nužna u svrhu javnog interesa u području javnog zdravlja kao što je zaštita od ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju ili osiguravanje visokih standarda kvalitete i sigurnosti zdravstvene skrbi te lijekova i medicinskih proizvoda kojim se propisuju odgovarajuće i posebne mjere za zaštitu prava i sloboda ispitanika, posebno čuvanje profesionalne tajne;
- ✓ obrada je nužna u svrhe arhiviranja u javnom interesu, u svrhe znanstvenog ili povjesnog istraživanja ili u statističke svrhe koje je razmjerno cilju koji se nastoji postići te kojim se poštuje bit prava na zaštitu podataka i osiguravaju prikladne i posebne mjere za zaštitu temeljnih prava i interesa ispitanika.

Kao jedan od zakonitih načina obrade osobnih podataka Opća uredba o zaštiti podataka propisuje i privolu. Ukoliko se prikupljanje/obrada osobnih podataka temelji na privoli, ista mora udovoljavati svim uvjetima iz članka 7. Opće uredbe o zaštiti podataka, pa tako između ostalog, onaj tko prikuplja/obrađuje podatke (voditelj obrade) mora moći dokazati da je ispitanik dobrovoljno dao privolu, da je o tome prethodno obaviješten te da je zahtjev za privolu predviđen na način da ga se može jasno razlučiti od drugih pitanja, prikazan u razumljivom i lako dostupnom obliku uz uporabu jasnog i jednostavnog jezika i da je jasna svrha obrade osobnih podataka. Korisniku je također nužno omogućiti da u svakom trenutku povuče privolu na isto tako jednostavan način kako ju je i dao.

Opća uredba o zaštiti podataka nadalje propisuje kako je svaki voditelj obrade ukoliko direktno prikuplja osobne podatke od ispitanika dužan ispitaniku u trenutku prikupljanja podataka pružiti informacije (to je tzv. načelo "zakonitosti, poštenosti transparentnosti"):

- ✓ o identitetu i kontakt podacima voditelja obrade,
- ✓ o kontakt podacima službenika za zaštitu podataka,
- ✓ svrsi prikupljanja/obrade osobnih podataka i pravnoj osnovi za prikupljanje/obradu,

- ✓ tko ima pravo uvida u prikupljene osobne podatke,
- ✓ da li se osobni podaci prenose u treće zemlje (zemlje izvan granica Europske unije i Europskog gospodarskog prostora) ili međunarodne organizacije,
- ✓ koji je rok čuvanja osobnih podataka,
- ✓ pravu ispitanika da zatraži pristup osobnim podacima, ispravak, brisanje ili ograničavanje obrade
- ✓ pravo na povlačenje privole ukoliko je privola pravna osnova za obradu,
- ✓ da li se prikupljeni podaci koriste za automatizirano donošenje odluka.

3. Kolačići za koje nije potrebna privola

Direktiva 2009/136/EZ i Zakon o elektroničkim komunikacijama propisuju kako za kolačiće koji su tehnički neophodni za odvijanje komunikacije između korisnikove terminalne opreme i Internet mesta koje posjećuje ili pružanje usluge na Internet mjestu na zahtjev korisnika nije potrebna privola.

Načelno rečeno kolačići za koje nije potrebna privola pripadaju jednoj od sljedećih skupina kolačića:

1. Tzv. kolačići "Unos od strane korisnika" – to su sesijski kolačići prve strane koji se obično koriste za npr. praćenje korisnikovog unosa kod popunjavanja internetskih obrazaca na nekoliko Internet stranica ili proizvoda/predmeta koje je korisnik odabrao prilikom klika na gumb "Dodaj u moju košaricu" prilikom kupovine putem Interneta, odabira jezika u kojem će biti prikazane stranice Internet mesta, itd.,
2. Kolačići za autentifikaciju – to su obično sesijski kolačići koji se koriste za identificiranje korisnika nakon što se prijavi npr. na Internet mjesto za internetsko bankarstvo. Ti su kolačići potrebni kako bi se korisnicima omogućio pristup autoriziranom sadržaju, poput pregledavanja stanja njihovog računa, transakcije itd., bez potrebe autorizacije za svaku od autoriziranih opcija,
3. Sigurnosni kolačići usmjereni na korisnika – to su obično trajni kolačići s ograničenim rokom trajanja nakon isteka sesije, a koji se koriste npr. za otkrivanje ponovljenih neuspjelih pokušaja prijave na Internet mjestu ili drugi slični mehanizmi dizajnirani za zaštitu sustava za prijavu od zlouporaba,
4. Kolačići sesije multimedijskog playera – to su obično sesijski kolačići koji se koriste za pohranu tehničkih podataka potrebnih za reprodukciju videozapisa ili audio sadržaja, kao što su npr. kvaliteta slike, brzina mrežne veze i parametri međuspremnika (eng. buffer),
5. Sesijski kolačići za uravnotežavanje učitavanja (eng Load balancing session cookies – to su sesijski kolačići koji omogućuju da se ovisno o opterećenosti pojedinog Internet servera na kojima su pohranjeni sadržaji Internet mesta kojeg korisnik posjećuje komunikacija preusmjeri na manje opterećeni server,
6. Kolačići za dijeljenje korisničkog sadržaja u socijalnim mrežama putem dodataka za društvene mreže (eng. Social plug-in content sharing cookies) – to su sesijski kolačići koji omogućuju korisnicima aktivno prijavljenima (eng. logged in) na neku društvenu mrežu prilikom posjete nekom Internet mjestu putem dodatka (eng. plug-in) za tu društvenu mrežu podjele sadržaj Internet mesta sa svojim prijateljima na društvenoj mreži.

Ovdje je bitno napomenuti da iako kolačići mogu biti multifunkcionalni (npr. kolačići "Unos od strane korisnika" se mogu koristiti i za praćenje proizvoda/predmeta koje je korisnik odabrao prilikom klika na gumb "dodaj u moju košaricu" prilikom kupovine

putem Interneta i za praćenje navika korisnika radi personaliziranog oglašavanja) kako bi ostali kolačići za koje nije potrebna privola morali imati samo jednu funkciju iz navedenih skupina kolačića. U suprotnom je i za njih potrebna privola, ako se koriste i za tu drugu funkciju za koju je potrebna privola.

Iako za ove skupine kolačića nije potrebna privola sukladno odredbama Direktive 2009/136/EZ i Zakona o elektroničkim komunikacijama, ako kolačić iz ove skupine obrađuje osobne podatke, korisniku/ispitaniku je potrebno pružiti informacije o obradi osobnih podataka sukladno načelu "zakonitosti, poštenosti i transparentnosti" Opće uredbe o zaštiti podataka.

Nekoliko primjera kolačića za koje nije potrebna privola:

Internet mjesto pruža uslugu Internet trgovine i kako bi moglo pratiti koje je sve artikle korisnik stavio u virtualnu košaricu koristi sesijski kolačić u svrhu pamćenja odabralih artikala korisnika u njegovoj virtualnoj košarici te se brišu nakon što se korisnik odjavi, odnosno obavi kupnju. Takvi kolačići spadaju u kategoriju tzv. kolačića "Unos od strane korisnika" i prikupljaju se isključivo u navedenu svrhu i za njih nije potrebna privola.

S druge strane, kada bi se isti ti kolačići koristili osim navedene svrhe i u svrhu praćenja navika korisnika u svrhu personaliziranog oglašavanja, tada ne bi udovoljavali uvjetima koje moraju zadovoljiti kolačići za koje nije potrebna privola i tada bi se i za njih od korisnika morala zatražiti neuvjetovana privola.

Internetsko mjesto ima mogućnost prikaza sadržaja svojih stranica u više međunarodnih jezika kao i mogućnost promjene dizajna prikaza sadržaja stranica. Kako bi upamtilo jezik u kojem korisnik želi prikaz stranica i dizajn prikaza sadržaja stranica na osnovu odabira korisnika, Internet mjesto pohranjuje te podatke u kolačice. Za takve kolačice također nije potrebna privola.

Internet mjesto pruža usluge Web elektroničke pošte. Kako se ovlašteni korisnik prilikom svake od mogućih opcija Web elektroničke pošte u svom sandučiću za elektroničku poštu (provjera pristigle pošte, brisanje pošte, kreiranje adresara, slanje pošte,...) ne bi morao svaki put ponovno prijavljivati, nakon prve uspješne prijave Internet mjesto pohranjuje podatak o uspješnoj autorizaciji korisnika u kolačić i koristi ga u tu svrhu. Za takav kolačić također nije potrebna privola.

4. Privola za prikupljanje osobnih podataka putem kolačića

Za kolačice koji ne zadovoljavaju kriterije iz prethodnog poglavlja potrebna je privola za prikupljanje i obradu osobnih podataka putem kolačića.

Bitno je napomenuti da nakon učitavanja početne stranice Internet mesta i daljnog kretanja korisnika kroz stranice na tom Internet mjestu, na terminalnoj opremi korisnika ne smije biti pohranjen niti jedan kolačić za kojeg je potrebna privola sve dok korisnik ne da izričitu privolu za pohranu tih kolačića. Sve dok korisnik nije dao izričitu privolu na terminalnoj opremi mogu biti pohranjeni samo kolačići za koje nije potrebna privola.

Na Internet mjestima se zahtjevi za privolom za prikupljanje podataka putem kolačića od korisnika obično traže putem skočnog prozora (eng. pop-up window) ili putem banera (eng. banner) koji se pojavljuje na nekoj od rubnih strana prikaza sadržaja Internet mesta, a najčešće u podnožju prikaza.

Prilikom postavljanja zahtjeva za privolom za prikupljanje osobnih podataka putem kolačića važno je napomenuti kako Opća uredba o zaštiti podataka propisuje da privola mora udovoljavati svim uvjetima propisanim člankom 7. Opće uredbe o zaštiti podataka, a između ostalog ne smije biti uvjetovana. Korisniku mora biti jasnim i jednostavnim jezikom objašnjeno koji opseg osobnih podataka će se prikupljati i u koju svrhu te mu omogućiti da sam odluči daje li pristanak na obradu tog opsega podataka ili ne. Također je bitno za napomenuti da se sukladno Općoj uredbi o zaštiti podataka privola treba davati za svaku vrstu kolačića po njihovoj funkcionalnosti posebno, odnosno da ne može biti objedinjena privola za sve vrste kolačića.

Primjeri uvjetovanog zahtjeva za privolu obrade podataka putem kolačića su skočni prozori ili baneri na kojima je obavijest tipa "Ova internetska stranica upotrebljava kolačiće. Prihvatanje kolačića omogućuje optimalno pregledavanje sadržaja" ili obavijest tipa "Kolačiće koristimo kako bismo poboljšali iskustvo korištenja naše stranice. Pritiskom na bilo koju poveznici na ovoj stranici prihvataće korištenje kolačića" te gumb PRIHVATI ili OK bez mogućnosti korisnika da odabere skupine kolačića po njihovoj funkcionalnosti za koje daje privolu. U ovim primjerima nije zadovoljen niti jedan uvjet privole kao zakonite osnove za prikupljanje osobnih podataka. Takav zahtjev za privolom ne objašnjava korisniku koji opseg osobnih podataka će se prikupljati i u koju svrhu, ne omogućuje mu se da sam odluči daje li pristanak na obradu tog opsega podataka ili ne te se koristi objedinjena i uvjetovana privola za sve vrste kolačića.

Drugi primjer zahtjeva za privolu koji nije u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka su skočni prozori ili baneri na kojima su obavijesti sličnog tipa kao u prethodnom primjeru ili npr. "*Ove internetske stranice koriste kolačiće (tzv. cookies) za pružanje boljeg korisničkog iskustva i funkcionalnosti. Postavke kolačića možete podešiti u svojem internetskom pregledniku. Više o kolačićima i načinu kako ih koristimo te načinu kako ih onemogućiti pročitajte [ovdje](#).*" ili "*Kolačiće koristimo u razne svrhe kao što su funkcionalnost web stranice, poboljšanje korisničkog doživljaja, osiguravanje integracije s društvenim mrežama i prikaz (ciljanih) reklamnih sadržaja. Nastavljajući svoju posjetu na našoj web stranici, pristajete na to da koristimo kolačiće, ali ne i osobne podatke. [Više informacija](#)*" te gumb na kojem piše npr. "OK", "U redu", "Prihvaćam", Slažem se ili neki sličan tekst. Odabirom poveznica o više informacija otvara se novi skočni prozor ili Internet stranica informativnog sadržaja na kojoj su opisani kolačići koje Internet mjesto koristi i u koju svrhu, ali korisniku ne nude mogućnost da odabere skupine kolačića po njihovoj funkcionalnosti (odnosno svrsi) za koje daje privolu, već ga se upućuje da postavke kolačića može regulirati kroz svoj Internet preglednik, uz eventualnu uputu na kojim mjestima može pronaći daljnje upute kako se kolačići podešavaju u pojedinoj vrsti Internet preglednika. U ovim primjerima je navedena svrha prikupljanja osobnih podataka korisnika putem kolačića, ali mu se i dalje ne omogućuje da sam odluči daje li pristanak na obradu pojedinog opsega podataka putem kolačića ili ne, te se koristi objedinjena i uvjetovana privola za sve vrste kolačića (odabirom gumba na kojem je "OK", "U redu", "Prihvaćam", Slažem se ili neki sličan tekst).

Treći primjer zahtjeva za privolu koji nije u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka su skočni prozori ili baneri na kojima su obavijesti Internet mjesta korisnicima kao npr. "Internet mjesto stavlja kolačiće, pristupa općim i neosjetljivim podacima s vašeg uređaja te ih upotrebljava kako bi poboljšalo proizvode Internet mjesta i prilagodilo oglase i druge sadržaje na Internet mjestu. Možete prihvatići sve ili dio tih postupaka.

Kako biste saznali više o kolačićima i načinu na koji Internet mjesto upotrebljava vaše podatke te pregledali svoje mogućnosti posjetite stranicu [pravila o zaštiti privatnosti](#). Ispod sažete obavijesti su navedene funkcije grupa kolačića s kratkim opisom svrhe te grupe kolačića kao npr.:

- ✓ "Primjena istraživanja tržišta radi generiranja uvida u publiku"
- ✓ Istraživanje tržišta može se koristiti kako bi se saznalo više o publici koja posjećuje web lokacije / aplikacije i pregledava oglase."
- ✓ "Mjerenje učinkovitosti sadržaja"
- ✓ Moguće je mjerenje djelotvornosti i učinkovitosti sadržaja koji vidite ili s kojim vršite interakciju.
- ✓ "Mjerenje učinkovitosti oglasa"
- ✓ Moguće je mjeriti djelotvornost i učinkovitost oglasa koje ste vidjeli ili s njima vršili interakciju."
- ✓ "Stvaranje profila prilagođenog sadržaja"
- ✓ Moguće je načiniti profil o vama i vašim interesima kako bi vam se prikazivali upravo vama prilagođeni sadržaji."
- ✓ "Odabir prilagođenog sadržaja"
- ✓ Prilagođeni sadržaj može vam se prikazivati temeljem profila o vama."
- ✓ "Stvaranje personaliziranog profila oglasa"
- ✓ Profil može biti izrađen na temelju vaših interesa kako bi vam se prikazivali vama prilagođeni oglasi koji vas mogu zanimati."
- ✓ "Odabir prilagođenih oglasa"
- ✓ Prilagođene oglasi mogu vam se prikazivati na temelju profila o vama."
- ✓ "Odabir osnovnih oglasa"
- ✓ Oglasi vam se mogu prikazivati temeljem sadržaja koji pregledavate ili aplikacija koje koristite."

Pored svake funkcije grupa kolačića su dva gumba s tekstrom npr. "Slažem se"/"Ne slažem se" ili tekstem "Prihvaćam"/"Ne prihvaćam" i gumbi na kojima je tekst "Slažem se" ili "Prihvaćam" je unaprijed odabran, a u podnožju ovakve privole je gumb s tekstem npr. "Spremi". Ovakva privola, iako ima kratko objašnjenje koji se podaci o korisniku prikupljaju i u koju svrhu, ima odjeljene skupine kolačića po njihovoj funkcionalnosti i daje mogućnost korisniku da za svaku skupinu da ili ne da svoj pristanak, nije u skladu sa europskim zakonodavstvom jer ima unaprijed odabrane gume za privolu. U zahtjevima za privolama za prikupljanje osobnih podataka putem kolačića opcija kojom korisnik daje privolu ne smije biti unaprijed odabrana kao da je korisnik dao privolu odnosno da se slaže s njom.

Prethodni primjer bi bio u skladu sa Općom uredbom o zaštiti podataka i europskim zakonodavstvom kada niti jedna od opcija za prihvaćanje ili neprihvaćanje skupine kolačića po njihovoj funkcionalnosti ne bi bila unaprijed odabrana, odnosno ukoliko bi za svaku od skupina kolačića po njihovoj funkcionalnosti bila unaprijed odabrana opcija da ih korisnik ne prihvata. Time bi se osiguralo da korisnik mora kliknuti, označiti ili uključiti opciju da prihvata određenu skupinu kolačića po njihovoj funkcionalnosti i nedvojbeno dobila privola korisnika da pristaje na obradu osobnih podataka putem tih kolačića.

Internet mesta i njihovi pojedini dijelovi su podložni promjenama. Te promjene mogu rezultirati da Internet mjesto koristi nove skupine kolačića s novim funkcionalnostima ili da se ukidaju neke od postojećih. Prilikom svakog uvođenja novih skupina kolačića

s novim funkcionalnostima potrebno je zatražiti od korisnika privolu da pristaje na obradu osobnih podataka (ili je odbije) putem tih kolačića.

Kao što je već spomenuto kolačići mogu biti multifunkcionalni i koristiti se za više svrha. Npr. isti kolačići mogu prikupljati informaciju o posjetama sadržajima mesta pojedinca u svrhu stvaranja slike o korisniku za personalizirane članke ili oglase, kao i informacije o broju posjeta sadržaja u svrhu mjerjenja djelotvornosti i učinkovitosti sadržaja tog sadržaja. Multifunkcionalnost kolačića se ne može uskladiti s odredbama Opće uredbe o zaštiti podataka vezano za obradu osobnih podataka temeljenih na privoli jer nije moguće koristiti jednu privolu za sve funkcionalnosti kolačića već je za svaku svrhu (funkciju) kolačića potrebna posebna privola korisnika. Stoga je potrebno za svaku funkciju koristiti posebne kolačice ili skupine kolačića kako bi se za svaku od njih mogla zatražiti privola korisnika.

Opća uredba o zaštiti podataka, kao što je već ranije rečeno, propisuje kako je, ukoliko se osobni podaci obrađuju temeljem privole, korisniku također nužno omogućiti da u svakom trenutku povuče privolu na isto tako jednostavan način kako ju je i dao. Dakle, svako Internet mjesto koje obrađuje osobne podatke putem kolačića i za to je od korisnika dobilo privolu, mora omogućiti korisniku da tu privolu isto tako na jednak (jednostavan) način i povuče. Opcija za povlačenje privole mora biti jasno označena i na lako dostupnom mjestu.

Iako to nije zakonski propisano, dobra je praksa periodično ponovno zatražiti privole za obradu osobnih podataka putem kolačića za sve grupe kolačića grupiranje po njihovoj funkcionalnosti odnosno svrsi.

5. Obavijest o obradi osobnih podataka putem kolačića

Bez obzira na koji način se obrađuju osobni podaci, Opća uredba o zaštiti podataka obvezuje voditelja obrade da osobu od koje direktno prikuplja i obrađuje osobne podatke informira o:

- ✓ o identitetu i kontakt podacima voditelja obrade,
- ✓ o kontakt podacima službenika za zaštitu podataka,
- ✓ svrsi prikupljanja/obrade osobnih podataka i pravnoj osnovi za prikupljanje/obradu,
- ✓ tko ima pravo uvida u prikupljene osobne podatke,
- ✓ da li se osobni podaci prenose u treće zemlje (zemlje izvan granica Europske unije i Europskog ekonomskog pojasa) ili međunarodne organizacije,
- ✓ koji je rok čuvanja osobnih podataka,
- ✓ pravu ispitanika da zatraži pristup osobnim podacima, ispravak, brisanje ili ograničavanje obrade
- ✓ pravo na povlačenje privole ukoliko je privola pravna osnova za obradu,
- ✓ da li se prikupljeni podaci koriste za automatizirano donošenje odluka.

Ta odredba Opće uredbe o zaštiti podataka vrijedi i za prikupljanje i obradu osobnih podataka putem kolačića, bez obzira da li je za kolačice potrebna privola ili nije.

Stoga je na uočljivom i lako dostupnom mjestu potrebno posjetiteljima Internet mesta pružiti navedene informacije.

Obično se svi ti podaci navode na stranicama naziva npr. "Politika privatnosti" ili "Zaštita podataka" u kojima su u generalnom dijelu navedeni podaci o voditelju obrade,

službeniku za zaštitu podataka, pravima ispitanika da zatraži pristup osobnim podacima, ispravak, brisanje ili ograničavanje obrade, a u zasebnom poglavlju vezanom za kolačiće informacije o vrstama kolačića, koji podaci se prikupljaju putem kolačića, u koju svrhu, koji je rok pohrane kolačića, tko ima pravo uvida u pojedine vrste kolačića, da li se prikupljeni podaci koriste za automatizirano donošenje odluka, pravo ispitanika da povuče privolu danu za obradu osobnih podataka putem kolačića...

Još jedna od opcija koja se koristi za pružanje potrebnih informacija korisnicima je da su generalni podaci o voditelju obrade, službeniku za zaštitu podataka, pravima ispitanika da zatraži pristup osobnim podacima, ispravak, brisanje ili ograničavanje obrade, generalni podaci o obradi osobnih podataka putem kolačića navedeni na stranicama koje se zovu npr. "Politika privatnosti" ili "Zaštita podatka", a da se za detaljnije informacije o kolačićima koristi posebna stranica npr. naziva "Obavijesti o kolačićima" ili slično.

Kako te informacije trebaju biti na uočljivom i lako dostupnom mjestu, uobičajena je praksa da se poveznice na te informacije (Politike privatnosti i Obavijesti o kolačićima) nalaze na svim stranicama Internet mjesta, obično u zaglavljtu ili podnožju stranice.

Bitno za napomenuti je da navedene informacije trebaju opisivati stvarno stanje Internet mjesta tj. stvarne vrste i kategorije kolačića, koji se osobni podaci stvarno prikupljaju pomoću tih kolačića, koja je njihova stvarna svrha i rokovi pohrane te da li se podaci prenose u treće zemlje ili međunarodne organizacije. Stoga voditelj obrade Internet mjesta ukoliko nije sam dovoljno obučen i sposoban proanalizirati kolačiće na svom Internet mjestu to trebaju napraviti u suradnji s izrađivačima stranica i opisati stvarno stanje svog Internet mesta vezano za kolačiće, a ne prekopirati s nekog drugog Internet mesta samo kako bi se zadovoljila forma.

Informacije o kolačićima je također bitno i potrebno uvijek imati ažurnima. Stoga je prilikom svake nadogradnje ili promjene funkcionalnosti Internet mjesta ili nekog njegovog dijela, a kojim nastaju i promjene vezane za kolačiće potrebno adekvatno izmijeniti sukladno novonastalom stanju.